

Protocol Grensoverschrijdend Gedrag

Colofon

Het Protocol grensoverschrijdend gedrag is opgesteld door het landelijk opvangteam (LOT) in samenwerking met Landelijk team Sociale veiligheid. Dit protocol is tot stand gekomen vanuit eerdere versies, aangevuld met ervaringen.

Het protocol is te gebruiken als leidraad wanneer binnen een groep, regio of organisatie sprake is van (vermeend) grensoverschrijdend gedrag.

Dit protocol is zo algemeen mogelijk opgeschreven. Voor de leesbaarheid hebben we het in deze uitgave over 'ouders', maar we zijn ons ervan bewust, dat lang niet alle leden opgroeien in een gezin met twee ouders. Waar 'ouders' staat, kun je dus, afhankelijk van de leefomstandigheden van het kind, ook ouder, verzorger of verzorg(st)er lezen. Waar leidinggevende staat, bedoelen we ook bestuursleden. Ten slotte gebruiken we voor de leesbaarheid steeds de mannelijke vorm.

Voor reacties, opmerkingen of aanvullingen houden de auteurs zich aanbevolen. Graag zien ze deze tegemoet via: socialeveiligheid@scouting.nl.

Eindredactie en vormgeving: Landelijk team Communicatie van Scouting Nederland

© Scouting Nederland, januari 2026

Acute ondersteuning nodig?

Bel Scouting Nederland (24/7 bereikbaar, +31 (0)33 496 09 11) en maak een melding. Scouting Nederland zorgt dat desgewenst een lid van het landelijk opvangteam contact met de melder opneemt.

Scouting Nederland

Nulderpad 1 · 3896 LV Zeewolde
Postbus 7 · 3890 AA Zeewolde
tel +31 (0)33 496 09 11
web www.scouting.nl

Inhoudsopgave

Colofon	2
Inhoudsopgave	3
Inleiding	4
1. Wat te doen bij grensoverschrijdend gedrag?	6
De eerste	6
2. Het werken met het protocol.....	8
De melding.....	8
Het tweemanschap	8
Voorwaarden tweemanschap	8
Taken tweemanschap	9
Melding doen bij Scouting Nederland.....	9
Inwinnen van advies	10
Hoor en wederhoor door het tweemanschap (indien minderjarig ook met ouders)	10
Aandachtspunten voor beide individuele gesprekken:	11
Extra aandachtspunten gesprek met slachtoffer(s) (indien minderjarig ook met ouders).....	11
Extra aandachtspunten gesprek met beschuldigde(n) (indien minderjarig ook met ouders)	13
Aangifte of geen aangifte.....	13
Op non-actiefstelling en andere maatregelen	14
Informatie aan groepsraad	15
Informatie aan niet direct betrokkenen	15
Afronding casus	15
Informatie aan direct en niet direct betrokkenen	15
Evaluatie	16
Afmelden van de casus bij Scouting Nederland.....	16
Vernietiging documenten	16
Pers en publiciteit	16
3. Meldingsformulier (vermoeden van) grensoverschrijdend gedrag	17
4. Extra informatie.....	20
Netwerk bemiddelaars.....	20
Vlaggensysteem	20
Slachtofferhulp Nederland	20
Samen Veilig – Veilig Thuis	20
Korrelatie	21
De luisterlijn	21
Jongeren hulp online	21

Inleiding

Wie denkt aan kinderen, jongeren en Scouting, denkt direct aan spel, plezier en een uitdagend leven. Niemand associeert deze woorden met grensoverschrijdend gedrag. Maar naast alle vrolijke en leuke momenten kunnen we bij Scouting helaas ook wel eens te maken krijgen met (het vermoeden van) grensoverschrijdend gedrag.

Protocol grensoverschrijdend gedrag

Het protocol heeft betrekking op het gedrag tussen individuen onderling (leidinggevend, (jeugd)leden) en op het gedrag van een (groep van) individu(en) naar een groep of haar bezit of materiaal.

Samen met het HHR en de gedragscode vormt het Protocol grensoverschrijdend gedrag een kader en leidraad. Het geeft een aantal afspraken en handelingsalternatieven voor situaties waarin sprake is van grensoverschrijdend gedrag of een vermoeden daarvan. Vermoedens van grensoverschrijdend gedrag en in het bijzonder seksueel grensoverschrijdend gedrag, zijn soms moeilijk hard te maken en er doemen telkens weer andere dilemma's op. Het blijft belangrijk zelf goed na te denken en de ingewikkelde kwestie vooral met een tweemanschap te benaderen.

Dit protocol beschrijft de manier waarop we bij Scouting Nederland omgaan met grensoverschrijdend gedrag van minderjarige en volwassen leden/jeugd- en kaderleden. Onder grensoverschrijdend gedrag verstaan we hier alle vormen van geweld, diefstal, seksueel grensoverschrijdend gedrag, of ander gedrag dat de gedragscode overtreedt. Dit protocol is ook van toepassing als er slechts sprake is van 'een vermoeden van' grensoverschrijdend gedrag.

Soms is het lastig in te schatten of er sprake is van grensoverschrijdend gedrag of dat er sprake is van leeftijdsadequaat gedrag. Het vlaggensysteem kan hierbij ondersteunen, zie daarvoor hoofdstuk 4. Bij twijfel kan je altijd advies vragen bij Landelijk team Sociale veiligheid.

Het protocol is ontwikkeld voor ondersteuning aan besturen van een Scoutinggroep of een regio, maar is ook zeker bedoeld om gebruikt te worden door andere Scoutingonderdelen, zoals een landelijke ledenactiviteit of een landelijk team. Waar verder in dit document (Scouting)groep vermeld staat, worden ook deze onderdelen van Scouting bedoeld. Het kan echter zijn dat sommige stappen dan net even anders zullen worden aangepakt.

Gebruikte afkortingen in dit protocol:

- HHR: huishoudelijk reglement
- LOT: landelijk opvangteam
- GOG: grensoverschrijdend gedrag
- BHD: bereikbaarheidsdienst
- SN: Scouting Nederland
- LB: landelijk bestuur

Huishoudelijk reglement Scouting Nederland

Het HHR is een set van spelregels waar we ons binnen Scouting Nederland aan moeten houden en wordt vastgesteld door de landelijke raad van Scouting Nederland. De bepalingen rondom (grensoverschrijdend) gedrag staan in hoofdstuk 11.

In de gedragscode, die als appendix bij het HHR is gevoegd, zijn de normen vastgelegd met betrekking tot de omgang tussen (jeugd)leden. Alle leden en vrijwilligers van Scouting Nederland worden geacht kennis te hebben van deze gedragscode en hiernaar te handelen.

Melden van grensoverschrijdend gedrag

Bij het (vermoeden van) plaatsvinden van grensoverschrijdend gedrag MOET melding gemaakt worden aan Scouting Nederland. (art. 172 lid 1 HHR) Je doet een melding via het meldingsformulier (hoofdstuk 3).

Acute ondersteuning nodig

Heb je directe ondersteuning nodig, bel dan Scouting Nederland +31 (0)33 496 09 11. Via een terugbelverzoek neemt Landelijk team Sociale veiligheid z.s.m. contact met je op. Buiten kantoor tijden word je doorgeschakeld naar een telefooncentrale, zij schakelen je door met de bereikbaarheidsdienst van Scouting Nederland.

Landelijk opvangteam

Bij het uitvoeren van het Protocol grensoverschrijdend gedrag kan het bestuur ondersteund worden door het landelijk opvangteam. Zo wordt specialistische ondersteuning vanuit de landelijke organisatie geboden, zonder afbreuk te doen aan de eigen verantwoordelijkheid van het bestuur van de groep. Het is goed te weten dat verspreid over het land, deskundige en ervaren leden van het landelijk opvangteam (LOT) beschikbaar zijn om een groep met raad en daad bij te staan. Het LOT heeft ruime ervaring met allerlei kwesties, vanuit deze ervaring kunnen de leden het bestuur ondersteunen bij het bepalen van de te bewandelen koers.

Zoals beschreven, kan 24 uur per dag 7 dagen per week een beroep gedaan worden op ondersteuning van het LOT. Het inschakelen van het LOT loopt via de BHD of Landelijk team Sociale veiligheid, eenmaal ingeschakeld kan het bestuur direct contact leggen met de gekoppelde vrijwilliger van het LOT tijdens de duur van de casus.

Ook wanneer in eerste instantie geen beroep gedaan is op deze ondersteuning, kan dat alsnog gedaan worden tijdens het traject.

Het kan nuttig zijn om tijdens het proces iemand van het opvangteam als klankbord, praatpaal of meedenker te gebruiken, zeker wanneer je te maken krijgt met emotionele gesprekken of wanneer je twijfelt over de te zetten stappen.

Landelijk team Communicatie

Wanneer je groep wordt benaderd door de media, neem dan voor raad en advies direct contact op met Landelijk team Communicatie van Scouting Nederland (+31 (0)33 496 09 11).

1. Wat te doen bij grensoverschrijdend gedrag?

Bij een melding van grensoverschrijdend gedrag komt er veel in korte tijd op je af. Het is van belang dat je zicht hebt op wat er te gebeuren staat en binnen welk tijdspad. In dit hoofdstuk wordt een beeld geschetst van wat er op je afkomt in de eerste drie uur, drie dagen, drie weken, drie maanden en drie jaar. Uiteraard zijn het niet letterlijk 3 uren of jaren, dit is een metafoor die wordt gebruikt om een tijdsvolgorde aan te geven.

De eerste ...

De eerste drie minuten:

- Sta de melder rustig en neutraal te woord.
- Probeer een beeld te vormen over inhoud, aard en ernst van de situatie. Noteer alles wat opvalt en verteld wordt in feitelijke bewoordingen.
- Informeer het groepsbestuur.

De eerste drie uur:

- Borg een veilige spelomgeving.
- Het bestuur formeert een tweemanschap.
- Het tweemanschap maakt een taak- en rolverdeling en doet aan schriftelijke vastlegging in een logboek.
- Kom je er niet uit, wil je overleg of ondersteuning van het LOT? Bel dan naar Scouting Nederland 24/7 bereikbaar +31 (0)33 496 09 11.
- Heb aandacht voor (sociale) media (ondersteuning bij media ook mogelijk via Scouting Nederland).

De eerste drie dagen:

- Win advies in bij deskundigen als dit voor de kwestie van belang is.
- Vul het meldingsformulier in en verstuur deze naar Scouting Nederland.
- Indien nodig, verwijst door naar officiële instanties (huisarts, slachtofferhulp etc.)
- Wordt de groep benaderd door media, neem dan contact op met Landelijk team Communicatie via het LOT of Scouting Nederland.
- Pas hoor en wederhoor toe als er sprake is van grensoverschrijdend gedrag tussen personen.
- Voer een gesprek met degene(n) die het grensoverschrijdend gedrag hebben ervaren. Betrek ouders bij dit gesprek indien het een jeugdlid betreft.
- Voer een gesprek met beschuldigde(n).
- Overweeg een op-non-actief-stelling (zie HHR, paragraaf 5.4).

De eerste drie weken:

- Overleg eventueel met hulpverlenende instanties.
- Voer eventuele vervolgesprekken.
- Geef informatie aan de groepsraad als dit voor de kwestie van belang is. Vertel alleen dat wat nodig is.
- Informeer indien nodig niet-direct betrokken ouders, organisaties en anderen.
- Indien ondersteuning van het LOT alsnog wenselijk blijkt, neem contact op met Scouting Nederland.

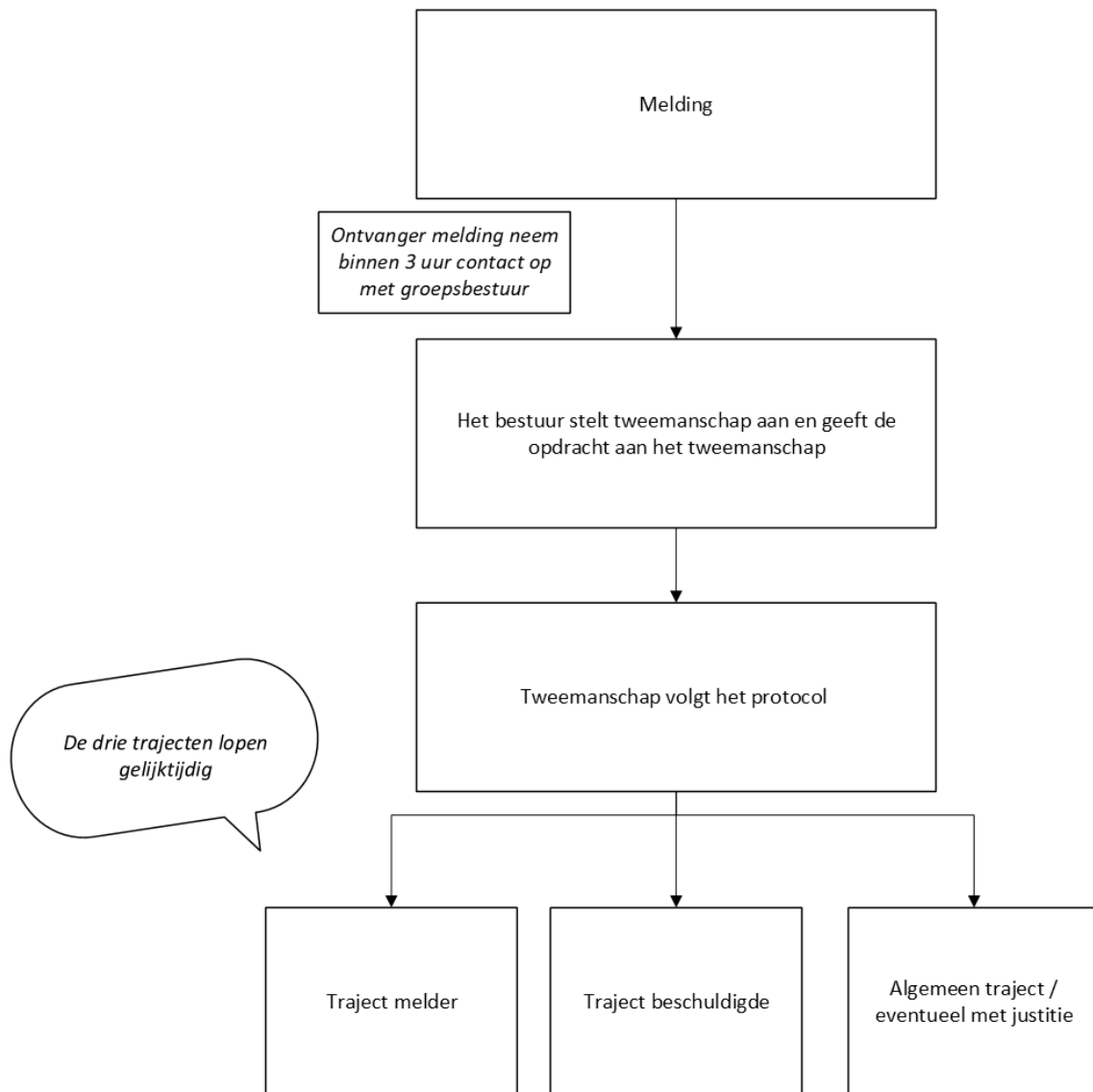
De eerste drie maanden:

- Als het bestuur tot op-non-actiefstelling of functieonthefing heeft besloten: neem binnen zes weken een besluit over het verdere verloop hiervan.
- Geef verdere informatie aan direct en niet-direct betrokkenen.
- Evaluatie van het tweemanschap en het bestuur van de groep.
- In overleg met het LOT (voorlopige) rapportage aan Scouting Nederland.
- Indien een registratie op de registratielijst van SN wenselijk is, neem contact op met Scouting Nederland.
- Geef aandacht en nazorg aan betrokkenen.

De eerste drie jaar:

- Volg eventuele juridische of tuchtrechtelijke procedures.

Niet doen tijdens het proces	
Suggesties en vermoedens uitspreken	De kwestie stil houden
Zelf onderzoek doen en voor politieagent of rechter spelen	Geheimhouding toezeggen

2. Het werken met het protocol

Wanneer binnen je groep een melding van grensoverschrijdend gedrag is gedaan of er is grensoverschrijdend gedrag aan het licht gekomen, kunnen de volgende stappen helpen met deze melding om te gaan. Houd bij deze stappen altijd rekening met de specifieke situatie.

De melding

Sta de melder rustig en neutraal te woord. Probeer een beeld te vormen over inhoud, aard en ernst van de situatie.

Ga de volgende vragen en aandachtspunten af:

- Noteer wie, wat, waar, wanneer? Is er mogelijk sprake van meerdere slachtoffers en/of beschuldigten?
- Wie zijn van het (vermoeden van het) gedrag op de hoogte?
- Als er sprake is van slachtoffer(s): kijk of er directe actie nodig is.
- Bespreek met de melder dat het groepsbestuur een tweemanschap zal formeren dat verder de contacten heeft.
- Maak afspraken met de melder over hoe hij verder wordt geïnformeerd.
- Vraag eventueel de melder om het verhaal op schrift te stellen.
- Maak een verslag in feitelijke bewoordingen, voorkom hierbij interpretatie.
- Neem direct contact op met het groepsbestuur.

Beloof nooit geheimhouding, maar zeg dat de informatie vertrouwelijk wordt behandeld.

Het tweemanschap

Het tweemanschap wordt zo snel mogelijk na de melding door het bestuur ingesteld. Vaak bestaat het tweemanschap uit één of twee bestuursleden. De groepsvoorzitter en/of vertrouwenspersonen kunnen geen lid zijn van het tweemanschap. Hierdoor is er binnen de groep als het ware een 'hogere' instantie beschikbaar. Bij een ouderbijeenkomst of groepsraad kan de groepsvoorzitter als onafhankelijk gespreksleider optreden. Zo kan hij, als niet direct betrokkene in het proces, het proces bewaken en eventueel als klankbord voor het tweemanschap fungeren. Na het aannemen van de melding volgt het tweemanschap de stappen zoals beschreven in het protocol.

Handel in dit soort zaken niet alleen, omdat:

- er veel op je af komt;
- twee meer weten dan één, zo kun je gefundeerde beslissingen nemen als dat nodig is;
- je met zijn tweeën meer objectiviteit hebt;
- je minder risico loopt dat anderen je acties als individueel of persoonlijk zien;
- je bij elkaar terecht kunt voor advies en steun;
- belanghebbenden op het juiste moment goed moeten worden geïnformeerd;
- de kwaliteit van de verslaglegging hoger is.

Voorwaarden tweemanschap

Het bestuur stelt, na op de hoogte te zijn gesteld van de melding, een tweemanschap aan en geeft hen mandaat verder te handelen in de kwestie.

Het tweemanschap moet voldoen aan de volgende voorwaarden:

- Geen enkele (familie)relatie met slachtoffer(s) en/of pleger(s).
- Niet verbonden aan het team waarvan de slachtoffer(s) en/of de pleger(s) deel uitmaken.
- Beschikken over het vermogen om te analyseren en zich in te leven en tegelijkertijd emotioneel afstand te nemen.

- Door leeftijd en ervaring beschikken over voldoende gezag en draagvlak bij zowel de vrijwilligers, jeugdleden, hun ouders en externe betrokkenen.
- Probleemloos kunnen samenwerken met de andere partner uit het tweemanschap.
- Beschikken over voldoende tijd (dit geldt zeker voor de eerste drie weken).
- Dit kunnen ook niet-bestuursleden zijn.
- Het tweemanschap bevat geen groepsvoorzitter of vertrouwenspersoon.

Taken tweemanschap

Verdeel de rollen en maak daar afspraken over. Zo kan één persoon de contacten met betrokken slachtoffer(s) onderhouden, en de ander met de beschuldigde(n). Gezamenlijk spreekt het tweemanschap met de andere partijen.

Het tweemanschap doet melding via het formulier bij Scouting Nederland als dit nog niet is gedaan. De leden van Landelijk team Sociale veiligheid nemen alle meldingen in ontvangst die betrekking hebben op (vermoedens van) grensoverschrijdend gedrag.

Het tweemanschap kan de hulp van het landelijk opvangteam invoeren indien dit nog niet gebeurd is. De vrijwilliger van het LOT kan jullie adviezen geven bij vragen die te maken hebben met dit protocol, of met vragen over hoe je dit protocol het beste kunt toepassen op de specifieke situatie in je groep. De vrijwilliger van het LOT zal ook beoordelen of er breder binnen Scouting stappen genomen moeten worden.

Denk ook aan overleg over communicatie en media. Is het LOT niet betrokken, maar heb je ondersteuning nodig met communicatie? Neem dan contact op met Scouting Nederland!

Afhankelijk van de situatie en de te ondernemen stappen vallen de volgende taken onder de verantwoordelijkheid van het tweemanschap:

- Coördinatie van het traject na een melding.
- Registratie van de melding.
- Bijhouden van een logboek tijdens het hele proces en zorgen voor dossiervorming. Het is belangrijk om bij elk logboek even te bedenken, welke gegevens zijn noodzakelijk, hoe bewaar ik het veilig en hoe verantwoord je dat je deze gegevens daadwerkelijk nodig hebt voor het proces. De ervaring leert dat bij kwesties van seksueel grensoverschrijdend gedrag heel veel in korte tijd gebeurt: het is belangrijk om op elk moment informatie in het logboek op tijdstip terug te kunnen vinden. Wanneer een casus voorbij is, draag je zorg voor het vernietigen van het logboek. Uiterlijk twee jaar na afsluiting moet het logboek vernietigd zijn.
- Opstellen van een plan van aanpak en tijdspad.
- Informeren en adviseren van bestuur na voeren van hoor en wederhoor gesprekken.
- Samen met bestuur informeren van betrokkenen.
- Evalueren van het totale traject na afsluiting van een casus.
- Indien nodig contact opnemen met het LOT via Scouting Nederland.
- Zorgen voor vernietiging van het eigen dossier wanneer onschuld van de dader(s) vast is komen te staan.
- Als blijkt dat het een 'valse beschuldiging' was: zorg ervoor dat iedere betrokkene bij deze kwestie met respect terug kan keren naar de Scoutinggroep.

Melding doen bij Scouting Nederland

De melding van het tweemanschap komt binnen bij Landelijk team Sociale veiligheid of de bereikbaarheidsdienst. Er zal gevraagd worden of je meer ondersteuning nodig hebt, dan kan het LOT ingeschakeld worden. Ook heb je de mogelijkheid om (in principe tijdens kantooruren) te overleggen met Landelijk team Sociale veiligheid over de melding en eventuele vervolgstappen.

Wanneer je een melding doet, zal je nooit veroordeeld worden, het doel is om de groepen te ondersteunen.

Je doet een melding altijd via het meldingsformulier. Deze vind je in hoofdstuk 3 of via [een download op de website](#). Indien wenselijk kan je direct vragen om een telefonisch overleg moment.

Inwinnen van advies

Als er bewijs of sterk vermoeden is dat er een strafbaar feit is gepleegd, is het belangrijk een informatief gesprek met de wijkagent te voeren. De wijkagent weet wat te doen. Gebruik dit gesprek ook om sterke vermoedens te delen, om te voorkomen dat je iemand onterecht gaat beschuldigen.

Waarom een gesprek met de politie?

De politie heeft ervaring met meldingen van grensoverschrijdend gedrag. Ze weten hoe om te gaan met slachtoffer(s) en pleger(s) en hebben ervaring met het herkennen van dit soort kwesties. De politie is deskundig en samen met het Openbaar Ministerie beoordelen zij of er voldoende bewijs is voor een vervolging.

Wanneer een zaak wordt aangespannen, buigt justitie zich daar uiteindelijk over. Dit is belangrijk voor slachtoffer(s) of de groep, maar ook voor de beschuldigde(n). Er kan namelijk sprake zijn van een valse of onterechte beschuldiging.

We weten dat vooral het imago van een groep kan lijden onder een kwestie met betrekking tot grensoverschrijdend gedrag. Het overleggen met de wijkagent kan hier wellicht het één en ander in voorkomen.

Schuldbepaling is een taak van politie en justitie

Het onderzoek naar een melding van een strafbaar feit is een wettelijke taak. Politie en justitie hebben hiervoor een exclusieve bevoegdheid. Schuldbepaling en opsporing zijn geen taken van Scouting Nederland of van het groepsbestuur.

Door foutief handelen kan onnodig schade ontstaan bij zowel beschuldigde als slachtoffer. Ook kan bewijsvoering tegen een beschuldigde worden bemoeilijkt of zelfs onmogelijk gemaakt worden, zelfs als dit onbewust gebeurt. Wanneer meerdere personen gesprekken voeren met het vermoedelijke slachtoffer en/of de beschuldigde, kunnen getuigenverklaringen authenticiteit verliezen.

Besprek de rol die de politie in het traject kan hebben ter ondersteuning van de groep en overhandig het Protocol grensoverschrijdend gedrag, bespreek de genomen stappen en overleg over eventuele vervolgstappen.

Als bestuur van een Scoutinggroep heb je een eigen verantwoordelijkheid ten opzichte van de leden, en kan het voor de groep toch belangrijk zijn actie te ondernemen. Gemotiveerd afwijken van ingewonnen advies is mogelijk na overleg met het LOT/ Scouting Nederland. Scouting Nederland heeft eigen, door de landelijke raad vastgestelde, afspraken en met onze gedragscode maken we voor al onze leden helder hoe we met elkaar omgaan. Bij overtreding van de regels of de gedragscode kan een eigen maatregel aan de orde zijn.

Hoor en wederhoor door het tweemanschap

Bij (een vermoeden van) grensoverschrijdend gedrag worden individuele gesprekken gevoerd met de direct betrokkenen. Bij deze gesprekken zijn ouders ook aanwezig indien het gaat om een minderjarig lid. Het informeren van de direct betrokken ouders gebeurt zorgvuldig, bijvoorbeeld door middel van een huisbezoek. Het tweemanschap voert deze gesprekken.

Houd er rekening mee dat als er formeel aangifte wordt gedaan bij de politie, het niet verstandig kan zijn om als tweemanschap gesprekken te voeren. Overleg in zulke situaties altijd goed met de (wijk)agent.

Vertel in de verschillende gesprekken en noteer in het verslag alleen feitelijkheden. Toon begrip, schep duidelijkheid en vertrouwen, maar hoor betrokkenen niet uit. Beschuldig niemand. Maak duidelijk dat de zaak objectief onderzocht moet worden. Ga zelf nooit op onderzoek uit; dan raak je verstrikt in de belangen van de betrokken individuele mensen.

Geef altijd aan wanneer je weer contact met betrokkenen opneemt. De coördinator maakt een verslag van het gesprek. Tijdens het traject, van onderzoek tot en met uitspraak, houdt een lid van het tweemanschap contact met de direct betrokkenen.

Het doel van de gesprekken met de slachtoffer(s) en de beschuldigde(n) is inhoudelijk objectieve informatie te krijgen en de kans te geven zijn/haar/hun kant van het verhaal te vertellen en afspraken vast te leggen over de stappen die gezet gaan worden.

Aandachtspunten voor beide individuele gesprekken:

NB: afhankelijk van de kwestie verschillen de aandachtspunten.

- Zorg voor een objectief gesprek.
- Het kan prettig zijn voor het slachtoffer(s) en de beschuldigde(n) om iemand uit te nodigen bij het gesprek, iemand die meeluistert. Geef hiervoor de ruimte.
- Hoor beide partijen niet uit en veroordeel hem/hun/haar niet.
- Maak duidelijk dat iedere melding objectief moet worden uitgezocht.
- Wijs bij beide gesprekken op mogelijkheden voor (gespecialiseerde) ondersteuning. Verwijs in eerste instantie door naar een vertrouwenspersoon, de huisarts en/of naar Slachtofferhulp Nederland.
- Informeer over de stappen die worden ondernomen.
- Beide partijen hebben er recht op om te weten wat ze kunnen verwachten.
- Als mensen boos of verdrietig zijn, heb hier begrip voor.
- Wijs de betrokkenen op het belang van het voorkomen van geruchten en, waar van toepassing, op het belang van juridische bewijsvoering.
- Bespreek de komende periode: soms is het beter dat beide partijen even niet naar Scouting komen. Maak daarover onderling afspraken.

Hulp voor betrokkenen nodig?

Neem contact op met Slachtofferhulp Nederland
Telefoonnummer 0900-0101 (lokaal tarief) - <https://www.slachtofferhulp.nl/>
De hulpverlening is gratis

Extra aandachtspunten gesprek met slachtoffer(s)

Indien slachtoffer(s) minderjarig zijn, zijn ouders ook aanwezig bij het hoor en wederhoor gesprek.

Wijs de slachtoffer(s) op de mogelijkheid om een melding of aangifte te doen bij de politie (zie ook het onderdeel met meer informatie over aangifte doen). Besluiten melder(s) aangifte te doen, probeer dan afspraken te maken zodat je daarop als groep kunt inspelen. Wanneer personen uit angst besluiten geen aangifte te doen, informeer hen dan over mogelijke gevolgen. Probeer de angst weg te nemen, het doen van aangifte is een in Nederland wettelijk goed geregelde stap. Neem voorafgaand aan het gesprek de hierboven beschreven aandachtspunten voor de individuele gesprekken nog eens door.

Oog voor het slachtoffer

Het is voor een slachtoffer belangrijk dat er echt geluisterd wordt naar zijn/haar/hen verhaal. Wanneer een slachtoffer zich gezien en gehoord voelt, helpt dat vaak bij de verwerking en het herstel. Iemand zich gehoord en gezien laten voelen is niet gemakkelijk, er zijn een aantal zaken die daarbij van belang zijn:

- Luister zonder oordeel;
- Echt aanwezig luisteren;
- Wees open en nieuwsgierig;
- Erken de gevoelens die een slachtoffer heeft;
- Blijf opletten voor victim blaming (zie volgende kader);
- Wees open en eerlijk.

Wil je meer tips en informatie over het praten met een slachtoffer, via slachtofferhulp is er veel informatie te vinden en kan je ook verschillende online trainingen volgen.

<https://www.slachtofferhulp.nl/oordeeluit/cursus/>

Let op: als vrijwilliger ben je geen hulpverlener, je hebt als tweemanschap een of twee gesprekken, maar verwijst door voor verdere professionele ondersteuning.

Meerdere slachtoffers?

Zijn er meerdere slachtoffers? Dan is het raadzaam om na de aparte gesprekken een informatiebijeenkomst te beleggen. Het voordeel van een groepsbijeenkomst is dat alle mensen op hetzelfde moment dezelfde informatie krijgen en betrokkenen zich minder geïsoleerd voelen. De planning van een dergelijke bijeenkomst kan pas plaatsvinden na overleg met de politie in verband met het plaatsvinden van eventuele aangiften en getuigenverhoren.

Je kunt via de wijkagent aan de politie vragen om bij een dergelijke informatiebijeenkomst aanwezig te zijn. Zorg dat je voorafgaand aan deze bijeenkomst weet bij wie je bij de politie terecht kunt, zodat je ook daarover de betrokkenen kunt informeren.

Victim blaming uitgelegd door Slachtofferhulp:

Victim blaming betekent letterlijk: het slachtoffer de schuld geven. Vaak zonder dat mensen het doorhebben, zeggen ze dingen met een beschuldigende ondertoon. Dat doen ze meestal niet met kwade bedoelingen, maar omdat ze voor zichzelf proberen te verklaren hoe zoiets vreselijks kan gebeuren.

Wanneer mensen in de omgeving van een slachtoffer kritische vragen stellen of de gebeurtenis kleiner maken, kan iemand zich dubbel slachtoffer gaan voelen. Dit is schadelijk en staat het herstelproces in de weg.

Ook kan victim blaming bestaande gevoelens van schuld en schaamte versterken. Veel slachtoffers worden al achtervolgd door hun eigen twijfels en vragen over wat ze anders hadden kunnen doen. Indirect beschuldigende opmerkingen van anderen kunnen ervoor zorgen dat die gevoelens heftiger worden. Het is als helper goed om te beseffen dat het slachtoffer nooit de schuldige is, dat is alleen de dader.

Voorbeelden van victim blaming

- Waarom heb je niets gedaan om het te stoppen?
- Ben jij 's nachts door dat park gefietst, in je eentje?

- Waarom heb je ook naaktfoto's naar die persoon gestuurd?
- Wie springt er dan ook tussen twee vechtende mensen in?

Hoe kun je op een goede manier reageren?

Misschien heb je ook weleens gedacht: zou de ander zelf een aandeel hebben in wat er is gebeurd? Toch is het goed om te beseffen dat een slachtoffer nooit verantwoordelijk is voor wat er is gebeurd. Alleen de dader is daarvoor verantwoordelijk. In plaats van kritische vragen te stellen, helpt het een slachtoffer veel meer om erkenning te krijgen.

- Luister actief en zonder oordeel.
- Blijf weg van de vraag waarom iemand iets wel of niet heeft gedaan.
- Geef ruimte aan de gevoelens van de ander.

Bron: <https://www.slachtofferhulp.nl/voordehelpers/iemand-ondersteunen/victim-blaming-voorkomen/>

Extra aandachtspunten gesprek met beschuldigde(n)

Indien beschuldigde(n) minderjarig zijn, zijn ouders ook aanwezig bij het hoor en wederhoor gesprek.

Het tweemanschap informeert de beschuldigde(n) persoon(en) over het feit dat er een melding is gedaan en vraagt om een reactie. Geef de beschuldigde(n) de kans om te reageren. Je hoeft niet concreet te zijn over de melder en de details van de melding. Neem voorafgaand aan het gesprek de hierboven beschreven aandachtspunten voor de individuele gesprekken nog eens door.

Geef aan dat er een tweemanschap is gevormd die de lead neemt in de casus. Vertel in hoofdlijnen wat de vervolgstappen van de groep zijn. Geef daarbij aan dat, als de betrokkene aangifte doet, de zaak door politie en justitie wordt afgehandeld en dat de groep daar geen invloed op heeft.

Aangifte of geen aangifte

Indien er sprake is van grensoverschrijdend gedrag naar een persoon moet de betrokkene zelf beslissen of hij aangifte doet. Bij een minderjarig lid hebben hier de gezaghebbende ouder(s) een rol in).

In deze video zie je hoe het proces van aangifte bij zedenzaken gaat. De video is gericht op slachtoffers, je kunt de video doorsturen naar het slachtoffer als diegene overweegt om aangifte te doen: <https://politienl.bbvms.com/p/zedenpolitie/p/1580.html?inheritDimensions=true>

Als het grensoverschrijdend gedrag leidt tot een onderzoek door de politie zijn de mogelijke uitkomsten:

- Veroordeling van de beschuldigde(n)
- Seponering, er is geen wettig en overtuigend bewijs dat het feit is gepleegd
- Geen verdere vervolging/vrijspraak

Houd rekening met al deze mogelijke uitkomsten, realiseer je dat bij het informeren van de groepsraad deze uitkomsten allemaal mogelijk zijn.

Na de uitspraak van justitie over de uitkomsten van de kwestie is het tijd om de mogelijke tijdelijke maatregelen die het bestuur heeft genomen te bespreken. Het bestuur neemt dan een besluit over eventuele omzetten naar een definitieve maatregel. Mogelijke maatregelen zijn uiteraard ook afhankelijk van de uitspraak.

Er komt geen aangifte, maatregel of sanctie of de melding wordt ingetrokken

Ook in dit geval moet het bestuur de kwestie netjes afhandelen. Mogelijk moet de groep rehabilitatie voor zijn rekening nemen en dat kan in deze gevallen een moeilijke zaak zijn. Ondanks formele rehabilitatie zal er meestal sprake zijn van verstoorde relaties. Ook sterke vermoedens van grensoverschrijdend gedrag kunnen blijven bestaan, zelfs als het vermeende grensoverschrijdende gedrag naar objectieve maatstaven helemaal niet heeft plaatsgevonden.

Ga in gesprek met de betrokkene(n) over de mogelijkheden. Bespreek de voortzetting van het lidmaatschap in de speltak of groep, of dat in ieders belang werkzaamheden op een ander plek in de vereniging beter zijn. Ook verandering van functie binnen de groep is een mogelijkheid.

Intensieve werkbegeleiding is in al deze gevallen nodig. Wanneer deze mogelijkheden niet geschikt of passend zijn als rehabilitatie, kan besproken worden dat de betrokkene(n) de vereniging vrijwillig verlaten.

Op non-actiefstelling en andere maatregelen

Wanneer het niet mogelijk is om afspraken te maken omtrent het tijdelijk niet aanwezig zijn op de groep, kan het bestuur besluiten tot een non-actief stelling. Indien er in de casus sprake is van een aangifte bij de politie wordt de beschuldigde in beginsel altijd direct op non-actief gesteld. In het HHR staat aangegeven hoe je dit moet motiveren en welke stappen je moet zetten om dit zorgvuldig te doen. Een non-actief stelling duurt 6 weken, tenzij verlenging wordt aangevraagd bij het landelijk bestuur of wanneer er een strafrechtelijk proces loopt. Houd er als bestuur rekening mee dat het landelijk bestuur ook even de tijd nodig heeft om een besluit te nemen over de verlenging.

Er bestaan ook andere, meer definitieve maatregelen die aan de orde kunnen zijn, zoals functie ontheffing, opzegging lidmaatschap of ontzetting uit lidmaatschap. Zie voor meer informatie hierover het HHR.

Op grond van eigen regels binnen Scouting kan een maatregel aan de orde zijn. Scouting behoudt immers in deze kwestie haar eigen verantwoordelijkheid. Als er regels binnen Scouting zijn overtreden, kan het gepast zijn dat een bestuur een maatregel neemt. Lees aandachtig het HHR over deze stappen.

Op grond van ernstig verstoorde verhoudingen of een vertrouwensbreuk kan een einde van lidmaatschap onontkoombaar zijn.

Geschillencommissie

Wanneer een bestuur een maatregel toegepast heeft, heeft de andere partij het recht om naar de geschillencommissie van Scouting Nederland te gaan. De geschillencommissie is een onafhankelijke partij die dan oordeelt of de maatregel terecht was of niet. Zie voor meer informatie over de geschillencommissie de website <https://www.scouting.nl/bestuur/juridisch/geschillencommissie-en-commissie-van-beroep>.

Registratiesysteem

Scouting Nederland heeft een registratiesysteem. Hierop houden we een overzicht bij van genomen definitieve maatregelen waarbij iemand een tijd niet meer of nooit meer lid kan worden bij Scouting. Het bestuur van een groep kan iemand aandragen voor de registratielijst. Dit kan je doen door een brief te sturen naar Landelijk team Sociale veiligheid gericht aan het landelijk bestuur. Landelijk team Sociale veiligheid zorgt dan dat dit op de agenda van het landelijk bestuur geplaatst wordt.

Het landelijk bestuur volgt verschillende procedure stappen voordat iemand op de registratielijst geplaatst wordt.

Informatie aan groepsraad

De groepsraad is de algemene ledenvergadering van een groep. Zie hiervoor het HHR. Het bestuur kan overwegen de kwestie van grensoverschrijdend gedrag voor de groepsraad te agenderen en te bespreken. Dat is afhankelijk van de aard van het grensoverschrijdend gedrag en de mogelijk genomen maatregelen. Het is belangrijk dat het informeren over de kwestie altijd met respect voor betrokken personen geschiedt.

Het is belangrijk om feitelijke informatie te geven over de kwestie:

- Vertel over hoe het bestuur heeft gehandeld en waarschijnlijk nog gaat handelen.
- Doe nooit uitspraken over de schuldvraag.
- Geef leden van de groepsraad de gelegenheid de schok te verwerken, maar ga niet in op wat er allemaal is gebeurd of nog zou kunnen gebeuren. Speculeren leidt tot onrust en geruchten.
- Vertel dat meer informatie volgt op het moment dat meer bekend is (dit kan bij aangifte tot zelfs jaren duren).
- Maak duidelijke afspraken over wat te doen en te laten tijdens het verdere proces.
- Vraag de leden van de groepsraad vertrouwelijk met de casus om te gaan.
- Alle vragen over het onderwerp, dus ook vragen die ouders stellen aan vrijwilligers, worden doorverwezen naar het tweemanschap.

Informatie aan niet direct betrokkenen

Na de gesprekken met slachtoffer(s), de beschuldigde(n), de direct betrokkenen en de groepsraad, is als vervolgstap het informeren van niet direct betrokkenen belangrijk. Zij maken zich mogelijk ook ongerust en zitten met vragen. Wanneer niet direct betrokkenen te laat worden geïnformeerd, schaadt dat mogelijk het vertrouwen in de groep. Afhankelijk van de omvang en impact van het grensoverschrijdend gedrag worden de niet direct betrokkenen van enkel de betreffende speltak of van de hele groep geïnformeerd. Landelijk team Communicatie kan helpen met het opstellen van of meelesen in een brief.

Het is mogelijk een vertegenwoordiger van de politie, maatschappelijk werk, of de contactpersoon van het LOT uit te nodigen. De aanwezigheid van deze persoon kan bijdragen aan het vertrouwen van de niet direct betrokkenen in de handelwijze van het bestuur en het kan het tweemanschap steun geven.

Ook hier geldt:

- Doe nooit uitspraken over de schuldvraag.
- Vertel op een rustige en niet-insinuerende manier:
 - Wat de feiten zijn, voor zover dit gedeeld kan/mag worden
 - Hoe het bestuur heeft gehandeld en waarschijnlijk nog gaat handelen.
 - Dat niet direct betrokkenen opnieuw geïnformeerd zullen worden wanneer daar aanleiding toe is.
- Voorkom paniek door niet uitvoerig in te gaan op wat er mogelijk is gebeurd als hierover geen feitelijke informatie te geven is. Speculeren kan tot onrust en geruchten leiden.

Afronding casus

Informatie aan direct en niet direct betrokkenen

Zodra de kwestie tot een afronding is gekomen, kunnen direct en niet direct betrokkenen worden geïnformeerd. Bedenk dat de groep, als er sprake is van een zaak voor justitie, over het algemeen niet rechtstreeks geïnformeerd wordt over de uitspraak. De uitspraak van de rechtszaak of een tuchtcollege kan de gemoederen weer heftig beroeren. Bied gelegenheid tot vragen, opmerkingen en emoties. Verwijs door naar professionele organisaties, neem niet zelf de rol van hulpverlener op je.

Evaluatie

Een goede afronding van een zaak is erg belangrijk. Het tweemanschap zorgt voor een evaluatie van de zaak met het bestuur en eventueel andere belangrijke betrokkenen. Het tweemanschap en het LOT evalueren ook bij afronding van de casus.

De vragen die bij een evaluatie beantwoord moeten worden, zijn de volgende:

- Wat ging goed?
- Wat kunnen we leren voor de toekomst?
- Zijn er nog stappen die gezet moeten worden?

Het bestuur draagt er zorg voor dat, op basis van de uitkomst, een veilige omgeving voor de groep wordt gecreëerd.

Groepscultuur

Het is goed om je als groep af te vragen wat je hebt geleerd van het gelopen traject. Hoe zijn onze manieren? Wat vinden we wel en wat vinden we niet normaal? Spreek met elkaar over hoe je het risico zo klein mogelijk maakt, waar grenzen liggen en hoe je elkaar aanspreekt op het benaderen of overtreden van die grenzen. Zie voor verschillende speltips: <https://activiteitenbank.scouting.nl/>

Afmelden van de casus bij Scouting Nederland

Het tweemanschap of het bestuur meldt bij Scouting Nederland dat de casus is afgerond. Indien het LOT is betrokken, wordt de casus in samenspraak met het LOT afgerond. Is er nog een registratie nodig voor de registratielijst door het landelijk bestuur? Meld dat dan bij Landelijk team Sociale veiligheid.

Vernietiging documenten

Denk eraan dat je binnen redelijk termijn en ieder geval uiterlijk twee jaar na afsluiten zorgt voor goede vernietiging van het logboek.

Pers en publiciteit

Vanaf het moment dat er sprake is van een (redelijk) vermoeden van grensoverschrijdend gedrag kunnen allerlei partijen om opheldering gaan vragen: van lokale tot landelijke media. Bij seksueel grensoverschrijdend gedrag zien we in veel gevallen dat de pers hier actief op reageert op het moment dat een journalist hier lucht van krijgt.

Wanneer je groep wordt benaderd door de media, neem dan voor raad en advies direct contact op met Landelijk team Communicatie van Scouting Nederland (dit kan via je contactpersoon van het LOT of indien die niet betrokken is kan je bellen naar tel: 033-4960911 24/7 bereikbaar). Samen met team communicatie overlegt het tweemanschap wat de stappen worden en wie de woordvoering doet, team communicatie of het tweemanschap.

Voor de woordvoerder is het belangrijk te weten dat het kan voorkomen dat journalisten bij dit soort nieuws gevoelige informatie boven tafel willen halen. Ze kunnen de woordvoerder woorden in de mond leggen; deze moet daar alert op zijn. Vraag daarom waar mogelijk, bijvoorbeeld bij artikelen, altijd om inzage in het artikel vóór publicatie.

Door zelf tijdig correcte en gerichte informatie te verschaffen, kan de woordvoerder met de pers een basis van vertrouwen leggen en hoeft de groep geen onnodige schade te lijden. Gerichte en eerlijke informatieverschaffing op basis van de feiten vormt de beste garantie dat journalisten correcte informatie zullen verspreiden. Maak duidelijk dat de groep de kwestie serieus neemt en welke stappen

ondernomen zijn en ondernomen zullen worden. Doe ook hier nooit uitspraken over de schuldvraag, zolang dat door justitie niet is vastgesteld. Ook niet als beschuldigde heeft bekend.

2. Meldingsformulier (vermoeden van) grensoverschrijdend gedrag

Dit formulier gebruik je bij het melden van (een vermoeden van) grensoverschrijdend gedrag aan Scouting Nederland (ook digitaal beschikbaar op www.scouting.nl).

Meldingsformulier (vermoeden van) grensoverschrijdend gedrag	
Groepsnaam	
Groepsnummer	
Plaatsnaam	

Naam contactpersoon <i>inclusief functie</i>	
Adres, telefoonnummer en email contactpersoon <i>bereikbaar overdag en 's avonds</i>	
Beschik je over een Protocol GOG?	Ja / Nee
Naam voorzitter	
Namen en functies tweemanschap	

Lidnummer van de eventuele beschuldigde	
--	--

Welke vorm van grensoverschrijdend gedrag wil je melden?	☐ Grensoverschrijdend gedrag ☐ Seksueel grensoverschrijdend gedrag ☐ Conflict ☐ Anders namelijk
---	--

Geef een korte omschrijving van de situatie

Denk hierbij aan: Wat is bekend over het voorval? Wanneer deed het zich voor? Wie waren erbij betrokken? enz.

Genomen maatregelen door het bestuur

Kruis aan wat van toepassing is

- ☐ Betrokkene is nog actief bij de groep;
- ☐ Betrokkene is op non-actief gesteld met ingang van:
- ☐ Betrokkene heeft schriftelijk het lidmaatschap van Scouting Nederland beëindigd; (een kopie van deze verklaring graag meezenden)
- ☐ Anders, namelijk:

Contact met de politie

Kruis aan wat van toepassing is

- ☐ Er is (nog) geen aangifte bij de politie gedaan.
- ☐ Aangifte bij de politie wordt overwogen door:
- ☐ Er is al aangifte gedaan bij de politie door:
- ☐ Er heeft een informatief gesprek met de politie plaatsgevonden.

Beschrijf in het kort wat de huidige stand van zaken is.

Denk hierbij aan: de mate van onrust/conflicten in de groep/reacties van ouders/eventueel de pers/eventuele hulpverlening die nodig is voor ouders/jeugdleden/kader/eventuele beschuldigde enz.)

Geef kort aan wat je van plan bent:

3. Extra informatie

Overige organisaties die mogelijk kunnen ondersteunen.

Netwerk bemiddelaars

Scouting Nederland heeft een netwerk van bemiddelaars. Hier kan een beroep op worden gedaan, als je er samen niet meer uitkomt. Dit team is niet in te zetten als er seksueel grensoverschrijdend gedrag is gepleegd. In de andere gevallen kan het wel mogelijk zijn, voor overleg of meer informatie zie de website: www.scouting.nl

Vlaggensysteem

De kern van het Vlaggensysteem is adequaat beoordelen van seksueel (grensoverschrijdend) gedrag, het bespreekbaar maken van dat gedrag met andere professionele opvoeders en met de kinderen en jongeren zelf en het geven van een adequate pedagogische reactie.

Gedrag gemakkelijk terugzoeken kan via de Normatieve lijst.

<https://www.sensoa.be/de-normatieve-lijst-seksueel-gedrag-inschatten-en-reageren>

Heb je hier vragen over, je kan altijd overleggen met Landelijk team Sociale veiligheid.

Slachtofferhulp Nederland

Slachtoffers van grensoverschrijdend gedrag hebben vaak te maken met gevoelens van schaamte en houden daarom de ervaring voor zichzelf. Toch kan het belangrijk zijn om er met iemand over te praten die je vertrouwt.

Slachtofferhulp Nederland is er voor:

- slachtoffers
- familie en kennissen
- getuigen

Slachtofferhulp Nederland kan je gratis informeren over de mogelijkheden in je omgeving via telefoonnummer 0900-0101.

Meer informatie: www.slachtofferhulp.nl

Samen Veilig – Veilig Thuis

Maken u, uw hulpverlener of uw omgeving zich zorgen over de veiligheid van uw kind? Heeft uw kind een strafbaar feit gepleegd of is het in aanraking gekomen met justitie? Is er sprake van geweld in de huiselijke sfeer? Dan kunt u terecht bij Samen Veilig. Onze medewerker werkt samen met u, uw gezin, netwerk en lokale hulpverlening aan het herstel van een veilige situatie.

Onderdeel van Samen Veilig is Veilig Thuis (samenvoeging van het AMK en het Steunpunt Huiselijk Geweld). Dit is het advies- en meldpunt voor al je vragen over geweld in de thuissfeer en over kindermishandeling.

Je kunt bij Veilig Thuis terecht:

- In het geval van acute situaties en crisis.
- Voor een snelle eerste inschatting van de veiligheid.
- Voor advies en ondersteuning bij ernstige zorgen.
- Voor advies bij en het melden van (vermoedens van) kindermishandeling of huiselijk geweld

Veilig Thuis is 24/7 bereikbaar via 0800-2000 (gratis), ook voor advies en overleg.

Meer informatie: www.samen-veilig.nl

Korrelatie

Als landelijke organisatie is Korrelatie voor iedereen beschikbaar voor hulpverlening (ook online) en advies op het terrein van zorg en welzijn. De diensten van Korrelatie zijn onafhankelijk, op de persoon gericht, klantvriendelijk en efficiënt.

Korrelatie is te bereiken via 0900-1450.

Meer informatie: <https://mindkorrelatie.nl/>

De luisterlijn

Wanneer je ergens anoniem over wilt praten, luisteren de mensen van De Luisterlijn. Ze denken met je mee, staan even naast je. Met tijd en aandacht voor jouw verhaal. Dag en nacht zijn zij bereikbaar voor een gesprek van mens tot mens.

Bel dag en nacht de telefonische hulplijn: 088 0767 000. Een goed gesprek per e-mail kan via de beveiligde website e-hulp. De chathulp is open van 10:00 - 22:00.

Meer informatie: www.deluisterlijn.nl

Jongeren hulp online

Bij Jongeren Hulp Online vind je meer dan 25 hulplijnen die jongeren snel, anoniem en gratis hulp bieden. Via de chat of telefoon. Betrouwbaar en professioneel. Mogelijk interessant om te delen met jeugdleden.

<https://jongerenhulponline.nl/>